

Front matter

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná. 1970-1971, vol. 19-20, iss. F14-15, pp. -

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/110794>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

SBORNÍK PRACÍ FILOSOFICKÉ FAKULTY
BRNĚNSKÉ UNIVERSITY
STUDIA MINORA FACULTATIS PHILOSOPHICAE
UNIVERSITATIS BRUNENSIS

SBORNÍK PRACÍ
FILOSOFICKÉ FAKULTY
BRNĚNSKÉ
UNIVERSITY

ROČNÍK XIX—XX

ŘADA UMĚNOVĚDNÁ (F) Č. 14—15

BRNO 1971

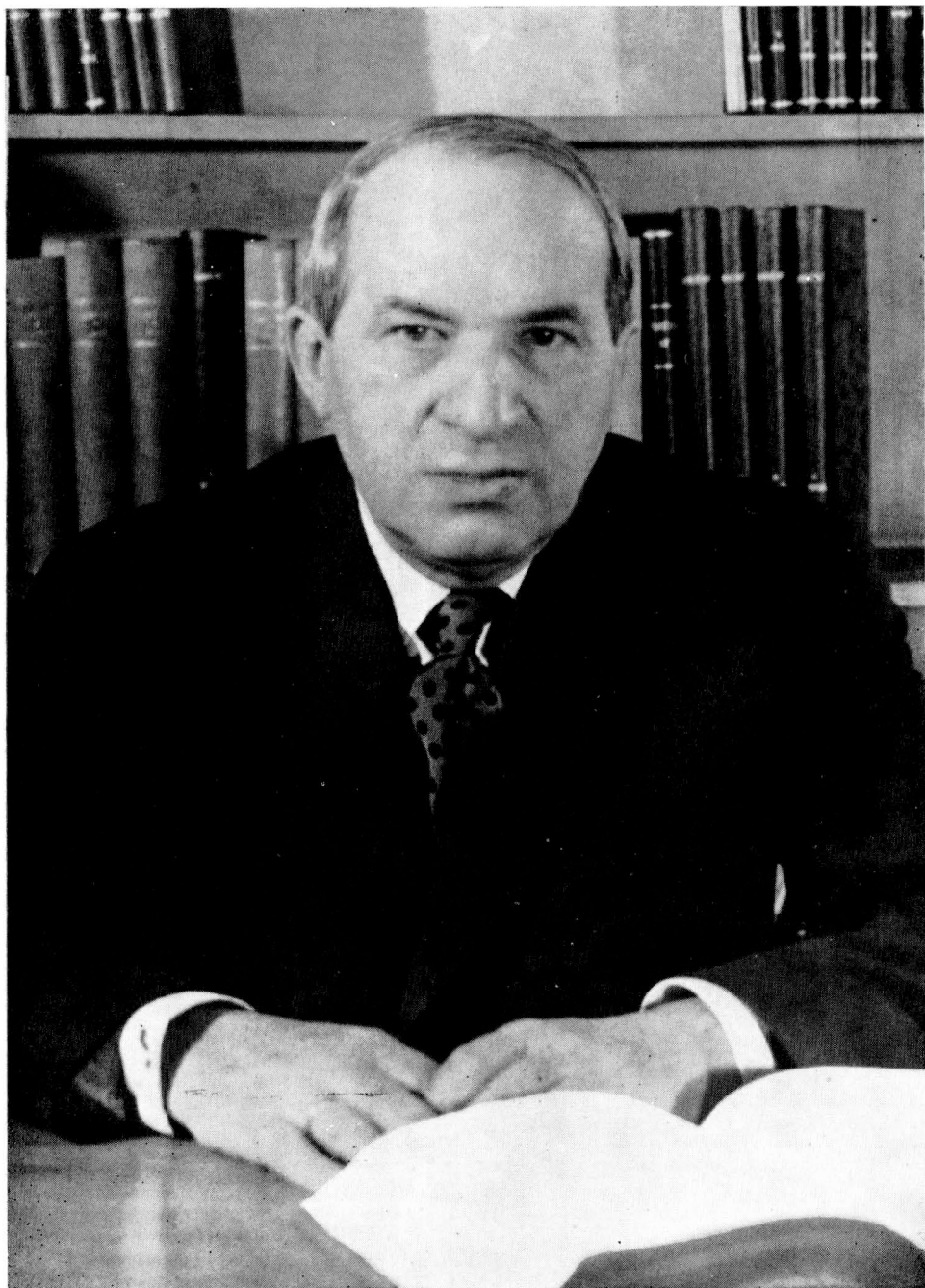
UNIVERSITA J. E. PURKYNĚ V BRNĚ

© Universita J. E. Purkyně 1971

Citace: SPFFBU F 14–15 (1971), p. 15 etc.

SBORNÍK

**K NEDOŽITÝM SEDMDESÁTINÁM
PROFESORA PhDr. VÁCLAVA RICHTRA, DrSc.**

PROF. PhDr. VÁCLAV RICHTER, DrSc.

30. 8. 1900 — 7. 4. 1970

Když se dnes loučíme navždy s našim váženým kolegou, uctívaným učitelem a milým přítelem, vyvstane v mnohém z nás představa marnosti nad marnost, marnosti všeho lidského podnikání a usilování, toho bezvýhodného otloukání křídel o mříže nevědomosti o sobě a o všem, co je. Neboť kde je, kam se najednou poděl ten pronikavý, za pravdou se neúnavně pídící duch, neúprosně věcný ve svém poznávání, odvážný ve své spekulaci, hluboký dálkami, do nichž pronikal?

Naštěstí jsou stopy vědeckého usilování méně smrtelné než jeho nositelé. Tyto stopy, v nichž je zachycen kousíček nesmrtelnosti, jsou ve všem, co nám Václav Richter sdělil. Jsou v tom, co dokončil a na čem už nic nechtěl měnit; jsou v tom, co začal a nařekl, ale už nedokončil; jsou v jeho zjištění konkrétních historických dat a souvislostí, ale také v pravdách, které hledal a nalézal v abstraktních sférách teoretického nebo spíše filosofického uvažování. Václav Richter je v dějinách české historiografie umění osobnost zcela mimořádná právě tímto spojením pronikavého zájmu o konkrétní historický detail, k jehož poznání vypracoval metodu neobyčejně složitou, komplexní svými prostředky a tak spolehlivou, že dovedla předběhnout výsledky zkoumání terénního materiálu, s úvahami nejobecnějšího rázu, která ho vedla do oblasti filosofie umění, filosofie dějin umění i ryzí filosofie. To, co přinesl pro dějiny velkomoravské architektury, co připravil mnohaletou práci pro poznání románské architektury na Moravě, čím pronikavě prohloubil naše poznatky o počátcích českých měst, čím osvětilil charakter české barokní architektury a přinesl objevně ke zkoumání její moravské větve, to a mnohé jiné je pevnou a neodmyslitelnou součástí české historiografie umění, kterou rozhodným způsobem poznámenal. Tu všude jsou uloženy výsledky dlouholetého úmorného bádání v archivech, přesných i detailních popisů a měření i sta kilometrů cest za odlehlými památkami, ale zároveň sem zasahují výtěžky jeho úvah filosofického řádu, které ho, jak čas postupoval, stále více přitahovaly. I v oblasti filosofie byl myslitelem samostatným a jistě osobitým, třebaš mu na cestu jeho filosofických dobrodružství svítila hvězda Heideggerova. I zde naznačuje řada prací Richterovu myslitelskou cestu, započatou kdysi ve sféře birnbaumovského pozitivismu, ale velká syntéza jeho badatelského usilování, Metodologie dějin umění, na niž pracoval do posledních chvil svého života a na niž čekali netrpělivě a s napětím nejen jeho spolupracovníci a žáci, nýbrž celá česká uměleckohistorická obec, už zůstala nedokončena, podobně jako jeho dlouho připravované dílo o prostoru a času v dějinách umění.

Ale ti, kdo měli to štěstí být jeho spolupracovníky a přátelsky se s ním stýkat, nelitují jeho předčasného odchodu jen proto, že se odmlčela vynikající osobnost české vědy, třebaš je to věru ztráta těžká a krutá. Stejně — a možná i více — oceňovali jeho hluboce lidské vlastnosti, jeho schopnost vcítit se do svízelných lidských situací, jeho přátelský vztah k lidem, jeho velkorysost vzdálenou vši

malichernosti, jeho sebevědomí, kořeněné skepsi a bez stopy samolibosti, jeho přímost, která někdy jako by nebrala na vědomí současný stav dění, jeho smysl pro absurdnost životních situací, jeho ironii, která někdy až příliš pronikala k jádru věci, jeho neodolatelné vypravěčské umění, jeho jiskřivě ironického ducha, který vytvářel z každého setkání s ním dobrodružství. I mimo oblast vědy to byla osobnost nenapodobitelného kouzla. On to především byl, kdo v úzkém kruhu naší katedry vytvořil ono vzácné ovzduší přátelské, ale nikoli nekritické soudržnosti, která odolala i v nejtěžších dobách. Byl to pro nás všechny velký dar.

Zkrácený projev profesora Alberta Kutala na pohřbu profesora Václava Richtra v Brně 14. dubna 1970.